

Stanovska kultura

Ne samo posameznega človeka pri-
me zavist in sovraštvo napram dru-
gim; prepogosto ojačamo, da se celi
stanovi sovražijo in grizejo, namesto
da bi pospeševali delo svojega stanu
in njegovo čast, dostojanstvo in do-
brobit.

Takim pojavom more priti v ožem
samo nega stanovske kulture.

Seveda si moramo najprej priti do
jasnosti, kaj prav za prav je stanov-
ska kultura. — Dokler kak stan (de-
lavski, kmetski, obrtniški itd.) nima
prave zavednosti, ne pravega ponosa
in ne pravega zaupanja v svojo moč,
toliko časa se posamezni član tega
stanu stremuje, da mu pripada. Skri-
va se, morebiti celo potvarja, da bi
kdo ne spoznal, h kateremu stanu
pripada. Na zunanje hoče biti nekaj dru-
gega, kakor je v resnici; kaže, kakor
bi pripadal k drugemu stanu. Na ta
način pa se zgodi, da postanejo taki
ljudje privesek drugemu stanu, ali
pa, da člani drugih stanov zavidajo.

Tako lahko večkrat vidimo, da se
delavski fant čuti počučenega, če je
član kateregakoli drugega društva, sa-
mo delavskega ne, da je ponosen, če
ga vzamejo drugi, recimo fantje trgo-
vskega stanu medse, ali če ga celo di-
jaki povabijo v svoj krog. Kmalu za-
hrepeni, da bi se nosil tako, kakor se
ti in če se mu to posreči, ima nek-
sradko zavest: zdaj me pa nihče ne
pozna.

Ne moremo tačiti, da se to pri de-
kletih še pogosteje dogaja, kakor pa
pri fantih.

Tako se godi iz dneva v dan, da
posamezni stan ne počene korenin,
ker sam v sebi ne čuti moči, da bi jih
mogel pognati, ampak vedno gleda na
druge in jih v vsem hoče posnemati.
Seveda, če denar ne zadošča za ena-

ko, se zadovolji tudi z manjvrednim,
da je le gosposko.

Ko pa je posamezni stan prišel do
lastne zavesti in na svojo čast tudi kaj
drži, se kmalu prikoplje tudi do last-
nih pravic; tedaj pa se mora tudi vsak
posamezni član s ponosom zavedati
pripadnosti k svojem stanu in tudi
sam pripomoči, da ostane stan v časti
in veljavi.

Takrat pa tudi pripadniki enega
stanu spoznajo, kaj in kako se spo-
dobi zanje. In zato se ne ponašajo z
drugačnimi stvarmi, bodisi v obleki
ali v obnašanju, kar se ne bi spo-
dobiло zanje. Tudi stanovanje je tako,
da soglašajo z drugimi okolnostmi.

Vse to pa pomaga tudi vzgajati tiste
in take lastnosti, ki so za tisti stan
potrebne in iz katerih izklijajo vse ti-
ste kreposti, ki so temu stanu značil-
ne in primerne. Tako iz povsem zu-
nanjih stvari zrastejo duhovne vred-
note, ki tvorijo kulturo stanu.

Ni pa zadosti, da smo zdaj samo
spoznali, kaj je to stanovska kultura;
moramo jo tudi gojiti, da posamezni
stanovi pridobijo čim več duhovnih
vrednot, ki vsikdar več romejijo kot
pa zunanje blagostanje. Potem ne bo
ne zavisti, ne sovraštva med stanovi,
ampak le a harmonija, ki ima v prvi
vrsti svoj temelj v pravi krščanski
lubenosti do bližnjega, katere bo tudi
vse razvrstnosti sedanjih časov izgla-
dila in omilila.

Vzroki kmetijske krize

Zveza radug je ime'a te dni svoj
občni zbor v Be gradu. Po'eg kralje-
vega zastopnika, zastopnika predsed-
nika vlade ter ministrstev za socialno
politiko in kmetijstvo se je udeležilo
občnega zbora veliko število odpo-
slancev iz vse države. Nadalje se je
udeležilo občnega zbora tudi mnogo

zadružnikov, ki so prispeli v Belgrad, da se udeležijo te velike manifestacije zadružne misli. Na kongresu je vzbudilo predavanje dr. Ljudevita Prohaske o sedanji gospodarski krizi največje zanimanje. Dr. Prohaska je v teku svojega govora izrazil sledeče misli: Sodobna kmetijska kriza se lahko razdeli na tri panoge: kmetijsko krizo mednarodnega značaja, kmetijsko krizo narodnega značaja in kmetijsko krizo strokovnega značaja. Kar se tiče mednarodnega značaja kmetijske krize, pravi dr. Prohaska, da so jo zakrivile države, ker se niso zadosti ravnale po načelu: »Jaz ti dam, da tudi ti meni daš!«, ampak bolj po sebičnem načelu: »Jaz grabim, kolikor morem, in meni ni nič mar, četudi ti potrebuješ!« To se pravi, da so se po vojni vse države razdelile v dva tabora. Prve so bile neke vrste gozdovi, druge pa so bili lovci. Sedaj, ko so lovci v gozdu že vse polovili, se je pojavila teka mednarodna kmetijska kriza, za katero ne morem napovedati, kakšen bo izhod. Nadalje so države zanemarjale svoje lastno kmetijstvo, one so naravnost zapostavljale kmetijsko produkcijo in so se predvsem organizirale tako, da bi mogle kolikor mogoče industrializirati svoje narodno gospodarstvo. In to se sedaj maščuje. Dr. Prohaska je končal svoj govor s tem, da bodo morale sedaj države v prvi vrsti obrniti vso svojo pozornost domačemu kmetijstvu in strokovni izobrazbi kmeta, tako da bodo tudi pridelki vzhodnih držav lahko tekmovali na svetovnih tržiščih, kjer jih sedaj zavračajo.

Hranite jabolka za zimo

Letos je poseben blagoslov za jabolka menda po vsem svetu, zlasti pa po Evropi. Naša sicer najboljša odjemalka — Nemčija — jih ima toliko, da jih ne morejo spraviti. Zato so pa cene precej slabe, posebno še za moštno kakovost. Pa tudi boljša namizna jabolka so neprimerno cenejša nego minula leta. Nadejati pa se je, da bodo

cene na zimo poskočile in da bodo dobro opravili tisti, ki sedaj ne silijo z blagom v prodaj za vsako ceno, ampak ga skušajo pridržati in primerno shraniti za prodajo pozimi ali na pomlad.

Toda kako shraniti večje množine jabolk, da se ne pokvarijo in da ni škoda še večja? To vprašanje marsikoga plaši, da se ne more odločiti za shranjevanje, dasi bi morebiti vsej za silo mogel pripraviti primeren prostor. Večkrat je bilo že povedano, da so za shranjevanje jabolk najbolj ugodni pritlični ali napol podzemeljski prostori, ki niso zaduhli, ne preveč vlažni in ki so kolikor mogoče hladni, vendar pa v njih nikdar ne zmrzuje. Treba je take prostore le temeljito posnažiti, prebeliti, zažveplati in pripraviti za sadno shrambo. Kjer imajo prazne zavezne sobe, čumnote ali podobne prostore v hiši, zlasti če niso preveč suhi, se dajo s pridom prirediti za sadno shrambo. Le posnažiti jih je treba in odstraniti vse, kar bi utegnilo sadju kakorkoli škodovati. Posebno se je treba ogniti vseh takih snovi, ki imajo hud, neprijeten duh, katerega se jabolka radé nalezejo, če so dalje časa v takih shrambah.

Napačno je mnenje, češ, da se dajo zimska jabolka shranjevati samo na policah in morda celo v eni sami plasti. Kam bi pa prišli sadni trgovci in razni večji uporabniki, ko bi shranjevali jabolka razstavljena na policah! To bi bilo treba polic za nekaj vagonov jabolk! Mnogo bolje se ohranijo jabolka, ako so naložena bolj na debelo. V to svrhu imajo povsod po takih shrambah nekoliko od tal prirejene predele iz desek, kamor se dajo jabolka nakopičiti do pol metra na visoko ali na še višje. Seveda v takih predelih jabolk ne moremo prebirati kakor po policah. To pa tudi ni potrebno, ako smo shranili samo skrbno obrano in razbrano blago, ki je brez vsake napake ter spravljeno v končno prezimovališče šele tedaj, ko je že obležano in so vestno izbrani vsi sumljivi plodovi. Samo ob sebi je

umevno, da se odločijo za zimsko shranjevanje samo res trpežne, trde, zimske sorte z neobčutljivo kožo.

Ko jabolka tako spravimo v shrambo, jo pustimo od početka zlasti ponoči odprto, da se do dobra shladi in prezrači. Pozneje pa, ko pritisne hujši mraz, jo zapremo, predele z jabolki pa pokrijemo s plahdami ali čemerkoli, da so v temi in da ima zrak čim manj pristopa do sadja. Zrak namreč jako pospešuje zorenje in razkranje.

Zelo neobčutljiva jabolka shranjujejo ponekod s prav dobrim uspehom v suhih jamah, ki jih zgoraj zadela z listjem ali s slamo in pazijo, da ne priteka vanje voda. Po nekaterih krajih v Nemčiji pustijo jabolka čez zimo v 20 do 30 cm debelih nasipih kar na planem. Nasipe samo dobro pokrijejo z listjem ali s slamo. Če zapade čez nje sneg, je tem bolje. Na pomlad so jabolka kakor ravnokar obrana.

Jako lepo in dolgo se dado ohraniti celo jesenska, zlasti pa zimska jabolka in hruške na ta način, da zavijemo vsak plod zase v časopisni papir in jih potem tesno vložimo v zaboje, ki smo jih dobro obložili s papirjem. Ko zaboje na ta način napolnimo, zopet naložimo na vrh več plasti papirja in jih trdno zabijemo. Spravimo jih na suh, hladen prostor zabojev vrh zaboja in pustimo v miru vse do tje, ko jabolka potrebujemo ali hočemo prodati. Tako spravljena jabolka, celo najfinejših sort, počakajo do marea in aprila popolnoma zdrava in sočna. Posebno koristen je ta način shranjevanja za vse tiste sorte, ki majho hrpavo, kosmato kožo (kanadka, kosmači), ker te sorte posebno rade venejo, ako so naložene posamez po policah. V suhih sadnih shrambah se tako pokvarijo, da niso več za prodaj.

Namesto papirja velja tudi suha šota (šotni zdrob), drobne suhe pleve, proso ali kaka druga podobna tvarina. Važno je, da kolikor mogoče zabranimo zunanjemu zraku pristop do plodov.

H.

Kmetijska praksa v Švici

Akcija za pošiljanje kmečkih mladeničev na kmetijsko prakso v Švico se nadaljuje. Mnogi zanimanci pa niso popolnoma na jasnem, kake pogoje je treba izpolniti v ta namen. Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino je zaprosilo tozadevna pojasnila pri predstojništvu »Zavoda za gospodarsko upravo na poljoprivredno-šumarski fakulteti kr. vseučilišča« v Zagrebu, katera objavljamo v naslednjem.

Vsak reflektant, ki želi priti v kmetijsko prakso v Švico, mora najprej izpolniti dva formularja. Točno izpolnjene in overovljene formularje predloži reflektant omenjenemu zavodu. Formularji se dobe pri predstojništvu zavoda, a tudi pri tajništvu podpisane društva.

Prosilci mnogokrat netočno izpolnijo predpisane formularje. Rubrike v formularjih naj prosilec dobro prouči in natančno izpolni z zahtevanimi podatki. Za presojo prosilca, odnosno njegove prošnje so zelo važni podatki o njegovi kmetiji in kmetijstvu dotičnega okoliša. Kdor ne zmore sam točno sestaviti teh rubrik, naj zaprosi domačega učitelja ali župnika, ki mu bo radevolje pri tem pomagal. Važnejše podatke je treba opremiti z dokazili, na pr. overovljeni prepisi šolskih spričeval, potrdila o izpolnjeni vojaški službi i. dr. Vsak formular mora biti opremljen s podpisom in overili, kakor je razvidno v posameznih rubrikah.

Pri končnoveljavni izbiri praktikantov so odločilni predvsem sledeči momenti: 1. da je prosilec uredil vojaško obveznost, 2. da ima sam, odnosno njegovi roditelji večjo ali srednjo kmetijo, 3. da se obveže ostati po dovršeni praksi na domači kmetiji, 4. da je absolviral katerokoli kmetijsko šolo. To pa ni absoluten pogoj, temveč morejo izjemoma biti sprejeti tudi prosilci brez kmetijske šole, če so se dotlej bavili s kmetijstvom na domačem posestvu; 5. da nosi sam

stroške. Tisti, ki tega ne zmorejo, pridejo v poštev le v slučaju, ako razpolaga zgoraj omenjeni zavod s kako dotacijo v ta namen; 6. da se izkaže s priporočilom pristojnega okrajnega kmetijskega referenta, 7. ob drugače enakih predpogojih imajo prednost tisti, ki vsaj nekoliko razumejo ali pa obvladajo dotični tuj jezik, na primer nemščino.

Izčrpna pojasnila o organizaciji in načinu pošiljanja kmetijskih praktikantov v prakso v Švico pa daje brošura »Prvi jugoslovanski kmetijski praktikanti v Švici«, ki se dobi v knjižarni »Napredak se'ac« v Zagrebu za ceno 20 Din. Položnice v svrhu nabave te brošure se dobe pri kmetijskem referentu v Kranju, enako tudi formularji. Resnim reflektantom se priporoča, da pobitijo.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino. (Tajništvo: Kmetijski referent, Kranj.)

Jesensko gnojenje travnikov

Glavni vir dohodkov našega kmeta je v živinoreji in mlekarstvu. To je tako priznana resnica, da jo nobeden ne zanika. In temu dejstvu primerno je bilo usmerjeno naše kmetijsko gospodarstvo zadnjih desetletij. Pod'agu umni živinoreji je ra pridelovanje krme bodisi na njivah, še več pa na travnikih. O njivskem pridelovanju krme tukaj ne bomo govorili, ker je za to jesenski čas manj prikladen. Pač pa hočemo tu opozoriti na pridobivanje krme na travnikih, na njih oskrbovanje in gnojenje.

Oskrbovanje travnikov se navadno izvaja na ta način, da se jih s travniško brano jeseni ali spomladi očisti mahu in plevela, odstrani grmovje in kamenje in po potrebi izravna. Za vsa ta dela je jesenski čas pa tudi zimski prav prikladen, v kolikor nam to dopušča vreme. Vsa tu navedena dela se kmetu dobro izplačajo z bogato košnjo in dobro mrvo. Da je o tem naš živinorejec prepričan, nam

pričajo šte'lni vzorci travnikov, ki jih vidimo po Sloveniji, še največ pa na Gorenjskem, kjer so kmetje še bolj navezani na živinorejo nego drugod.

Omeniti pa moramo tu tudi gnojenje travnikov, ki je gotovo najvažnejše delo, pa tudi najbolj dobičkonosno, kajti samo z njim smo v stanju vzdrževati in zvišati rodovitnost teh zemljišč. Gnojenje travnikov z domačimi gnojili je že znana stvar: jeseni bo kmet gnojil z dobro preperelim in udeleanim hlevskim gnojem, komyosom ali pepešom spomladi in po vsaki košnji pa z gnojnico. Tu pa tam koristi tudi nekoliko apnenega prahu, ki za nekoliko let poveča rodovitnost. Toda vsa ta gnojila trajno ne zadostujejo, ker jim manjka predvsem fosforne kisline, ki jo nujno rabijo za svoj razvoj travniške detelje in stročnice. Manjkajoče redilne snovi jim nudimo v obliki umetnih gnojil.

Za popolno rodovitnost travnikov so se izkazali v štiridesetletnih izkušnjah v Sloveniji kot najboljši umetni gnojili Tomasova žindra in kalijeva sol. Tomasova žindra ne učinkuje samo s svojo fosforno kislino, ki jo ima 18—20%, ampak tudi z apnom, ki ga je 50—55%. Oboje pripomore, da se na travnikih pojavijo detelje in stročnice, ki najraje jo krmo okusno in tečno. To gnojilo je primerno tudi za nekoliko kisle travnike, ker jih razkisa in nudi možnost sladkim travam za razvoj. Razen tega pomaga razkrajati tudi druge redilne snovi v zemlji, da jih potem rastlinske korenine lažje uživajo. Nadaljnja prednost žindre obstoji v tem, da se njena fosforna kislina v zemlji lahko razkaja, vendar ne prehitro, in da ne gre v izgubo ampak učinkuje več let zarovedoma. Letos se je Tomasova žindra nekoliko pocenila tako da se je že približala ceni superfosfata, ki hektar travnika je raznosimo 600 kg.

Ze'lo važno gnojilo je kalijeva sol, ki nudi v štirih oblikah kot redilno snov. Kalij vpliva na rast, pospe-

šuje razvoj in zoritev in napravi korenine močne. Navadno ga vzamemo polovico manj kot žindre, to je 150 kilogramov na ha.

Obe gnojili zmešamo skupaj in jih potrosimo po travnikih že v jesenskih mesecih, da se imajo čez zimo čas razkrajati in pripraviti redilne snovi za pomladno rast. Pomladno gnojenje le redkokdaj dobro učinkuje, in to le, če je v poletnih mesecih dovolj vlage. Ob suši naravnost škoduje. Iz tega razloga je priporočati jesensko gnojenje s Tomasovo žindro in kalijevo soljo.

Toda marsikdo bo vprašal, ali še gnojenje z umetnimi gnojili v današnji krizi sploh še izplača? Takemu treba odgovoriti: če morda dandanes izgleda, kakor da se ne izplača, se bo za leto dni vsekakor visoko obrestovalo, kajti pomanjkanje krme bo dalo slabo in malo živine in cene bodo višje za krmo in za živino. To moramo imeti pred očmi, ko nam gre za uporabo umetnih gnojil. Mi moramo ohraniti svoje travnike v moči, če nečemo, da nam bodo opešali in s tem uničili tudi našo živinorejo. Le obilna in tečna krma je podlaga živinoreje. Dandanes ne smemo samo držati zemljišča v stanju kakor so, ampak ohraniti jih moramo v njih rodovitnosti, če nam naj pozneje v slabih letinah, ki navadno sledijo dobim, dajo vsaj kolikor toliko zadovoljiv pridelek.

Pustiti travnike izmoggane, brez nadomestila redilnih snovi, brez gnojenja, bi danes pomenilo nazadovanje v kmetijstvu in živinoreji, kar bi se v poznejših letih brdko maščevalo. S'ovenitja ni v svoji zemlji bogata kmetija, tudi ne pridelava toliko, da bi zadovoljevalo za prebrano prebivalstva, zato moramo z umnim gospodarstvom doseči čim največje pridelke. Samo to bo rešilo našega kmeta. Največji njegov pogrešek bi pa bil, če bi opustil uporabo umetnih gnojil, ker so ta za njegovo zemljo nujno potrebna.

Žzdr. Hugon Turk:

Ikre in mehurnjaki

V notranjih delih (organih) in posebno v mišicah (mesu) naših domačih živali se pogostokrat naselijo raznovrstni zajedavci, ki so lahko popolnoma neškodljivi ali le posredno škodujejo; toda so tudi taki, ki ogrožajo zdravje živalim in povzročajo celo smrtne slučaje, obenem pa so nevarni tudi človeškemu zdravju in življenju.

Med slednjimi so za nas zele važni: ikre in mehurnjaki.

Ikre so mladostno ali prvotno razvojno stanje raznih trakulj, ki se nahajajo v raznih živalih in tudi v človeku. — Najvažnejše so ikre v svinjskem mesu, dalje v govejem, pa tudi v ovčjem in kozjem mesu. Iz vsake take ikre se lahko razvije v človeškem črevesu trakulja, razne velikosti, gotove vrste dosežejo celo 4 do 6 metrov dolžine, katero napravlja 800—900 členov ali odrivkov. Ko dozori tak člen, se odtrga od trakulje in gre s človeškim blatom v gnoj, kjer zgine in iz njega se oprosti do 50.000 jajčec, iz vseh odrivkov se razvije v enem letu do 40 milijonov jajčec. Da se razvije jajčece dalje, mora priti v želodec svojega posebnega gostitelja n. pr. jajčeca najnevarnejše človeške trakulje (ozka trakulja, taemasolium) morajo priti v svinjski želodec. Z želodčno prebavo se sprostijo iz jajčec ličinke (mali črvički), ki prevrtajo črevesne resice, preidejo v krvni obtok in s tem v vse mišice (meso) dotičnega gostitelja; tako vidimo, kako nastanejo pri raznih živalih različne ikre. Da se ikre razvijejo nadalje ali zopet v trakuljo, jim je treba novega gostitelja ali hranitelja in če ta povzije surovo ikrasto meso, se ikra prebavi v želodecu, preide potem v tenko črevo, se tamkaj vsidra (zapiči) in prične rasti v trakuljo. Sedaj pa se z novega to ponavlja, kar smo povedali o razvoju iskre v trakuljo in iz trakulje v ikro (Nadaljevanje.)

Denar

g Položaj na denarnem trgu. Po vsem svetu je položaj na denarnem trgu nejasen. Imamo države, v katerih je nastopilo nezaupanje proti lastnemu denarju in potem beg kapitala v inozemstvo. Na drugi strani stoje pa države, kamor se steka zlato vsega sveta. Tako je padec funta na Angleškem povzročil beg zlata na Francosko in kmalu je sledilo isto v Ameriki. Tudi Švica dobiva toliko zlata od zunaj, da ne ve več kam ž njim ter ga niti ne obreštuje, ker leži v bankah nad eno milijardo in v Narodni banki sami nad dve milijardi švicarskih frankov v zlatu, t. j. več nego je obtok papirnatih bankovcev. — Naš denar se v Švici drži še vedno na 9.05 centimov. Temu primerno so se na ljubljanski borzi plačevali inozemske valute po naslednjih cenah: 1 angleški funt po 225 Din, 1 ameriški dolar po 56 Din, 1 holandski goldinar 22.75 Din, 1 belgijski belga 7.87 Din, 1 italijanska lira 2.90 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.66 Din, 1 švicarski frank 11.00 Din. — Devizni promet na ljubljanski borzi je bil v zadnjem tednu nekoliko večji nego v prejšnjem; dosegel je 15.1 milijona. V splošnem se pričakuje ustajenje denarnega trga na vsem svetu, ker se je funt in ž njim v zvezi tudi ostale valute, učvrstil. — V vrednostnih papirjih je malo prometa, ker so vse državne vrednote v svojih tečajih precej nazadovale. Pa tudi privatne akcije se malo kupčujejo.

Cene

g Svetovni žitni trg. Svetovni položaj na žitnem trgu se je v zadnjih 14 dneh nekoliko ustalil. Domneva se, da so cene za žito dosegle najnižjo stopnjo in da se ni bati nadaljnega padca. Cene pšenice v Čikagu ne nihajo več tako močno in tudi zaupanje prodajalcev in kupcev polagoma narašča. Glavni vzrok temu pojavu se išče v svetovnem političnem položaju, predvsem v sestanku fran-

coskega ministrskega predsednika Lavalja s predsednikom Hooverjem v Njujorku, ki obeta rešitev svetovnega finančnega vprašanja. Razen tega se smatra kot vzrok temu zboljšanju stalno naraščanje žitnih zalog v Kanadi in Združenih državah, ki so letos manje nego lani ob tem času. Evropa krije večino svojih potreb iz prekomorskih pokrajin, zato so pa evropske agrarne države dandanes še v negotovosti glede oddaje svojega pridelka. O kako jasnosti na evropskih tržiščih torej za enkrat še ne more biti govora.

g Kupčija z deželnimi pridelki. Krompir je v zadnjem tednu v ceni nazadoval in se je plačeval komaj po 75 Din za 100 kg, medtem ko je pred štirinajstimi dnevi dosegel na ptuškem polju do 95 Din. Na Goreniskem se pa še prodaja po 90 Din, medtem ko mu je v Ljubljani cena okrog 100 Din. Za zgodnji krompir ni povpraševanja. Bati se je, da bo sedaj cena še nazadovala, ker so se domači konzumenti ž njim že preskrbeli. — Fižol je v ceni tudi nazadoval in se plačuje koks po 225—250 Din za 100 kg, ribenčan pa po 225 Din. Beli fižol, ki se ga veliko porabi doma, stane 175 do 200 Din. Izvoz fižola v Francijo je bil letos mnogo manjši nego lani, ker je bila v tej državi letos letina boljša. — Čebula je bila prodana po 300 Din za 100 kg. Povpraševanja je malo po njej in je pričakovati padec cen pri nakupu. — Gobe so letos zelo slabo rasle in se jih je le malo nabralo. Zato so bile cene precej visoke. Septembra in oktobra je bil pridelek pičel, zato se je suho blago prodajalo po 40 do 55 Din za kg. Ker je pa za to blago malo povpraševanja, cene popuščajo. — Hmelj se v Žalcu prodaja po nižjih cenah, po 6—7 Din kg,

le kaka partija prvovrstnega blaga doseže ceno 8 Din. Zanimanje je slabo in prometa malo. Zadnji čas se je kupovalo še največ za nemški in nekaj za angleški račun. Zaloge pri producentih so le redke.

g Mleko in mlečni izdelki, jajca. Sedaj jeseni je produkcija mleka v sled paše in korenstva znatno porasla, zato se ga ponuja povsod in mu je cena padla na trgu celo na 2 Din. V splošnem pa držijo cene pri dostavi na dom od 2.85 do 3 Din. Pričakuje se, da bo to stanje trajalo do pred božičem. — Po maslu se malo povprašuje, ker je tujska sezona prezgodaj končana. Za najboljše blago se plačuje 38 do 40 Din kg, v splošnem so pa cene mnogo nižje. Kmetško maslo doseže cene od 28 do 32 Din za kg. — Sir-ementalec prodajajo sirarne direktno trgovinam najboljše po 24 do 26 Din kg. Veletrgovci ga pa kupujejo direktno po 20 do 22 Din kg. Domači trapist se giblje med 18 in 20 Din, še ceneje ga ponujajo Hrvati. — Jajca so precej visoka v ceni in se prodajajo na trgu že 1.25 Din za komad. Pri producentu so pa par po Din 1.75. Cene ne bodo več rasle.

Živina

g Mariborski prašičji sejem. Na tem sejem je prišlo več prodajalcev, manj pa kupcev. Pripeljali so 391 prašičev, ki so jih kupovali po naslednjih cenah: Mladi prašiči po 5 do 6 tednov starih po 40—70 Din komad, 7 do 9 tednov stari po 80—100 Din, 3—4 mesece stari po 150—250 Din, 5—7 mesecev po 300—500 Din, 1 leto 550—850 Din. Za 1 kg žive teže so plačevali po 6—7 Din, 1 kg mrtve teže po 11 Din. Prodanih je bilo 191 prašičev.

g Novomeški prašičji sejem. Na zadnji Lukežev sejem je bilo pripeljanih mnogo prašičev, ki so pa bili zelo poceni, ker je bilo malo kupcev. Tako so prodajali 5—9 tednov stare prašiče po 25—50 Din komad, medtem ko je en puran veljal 45 Din. Vzlic

nizkim cenam je bila kupčija mrtva, ker vs'ed lepega vremena ni bilo kmetov na sejmu.

g Ljubljanski živinski sejem. Zadnji sejem na 21. oktobra je bil nenavadno slabo obiskan od prodajalcev kakor tudi od kupcev. Prignanih je bilo 81 konj, 3 žrebeta, 106 volov, 67 krav, 18 telet in 189 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 22 konj, 35 volov, 28 krav, 10 telet in 90 prašičkov. Cene za kg žive teže so se gibale v teh-le merah: voli prvovrstni 6—6.50 Din, voli II. vrste 5—6 Din, voli III. vrste 3.50—5 Din, krave debele 5—6 Din, klobasarice 2.50—3.50 Din, telata 6.50—8.50 Din, prašički za komad po 120—180 Din. — Konji po kakovosti od 300—5000 Din komad — Cena je padla zlasti debelim kravam in teletom. — Opaziti je bilo, da so tokrat prišli na sejem tudi ljubljanski mesarji, ki so ga nekaj časa sem naravnost bojkotirali.

Izvoz

g Naš izvoz v septembru. Po podatkih Glavnega ravnateljstva carin je znašal v mesecu septembru t. l. naš izvoz 430.65 milijona Din v primeri s 584.4 milj. v juliju in 559.4 milj. v septembru lani. V primeri z lanskim letom je izvoz v septembru letos padel po količini za 21.8, po vrednosti pa za 23 odstotkov. — V prvih 9 mesecih t. l. je znašal naš izvoz 2,543.000 ton v skupni vrednosti 3,682.2 milj. Din. V istem času lani je znašal naš izvoz 3,619.000 ton za 5,004.8 milj. Din. Izvoz je torej po količini padel za 29.7 odstotka, po vrednosti pa za 26.4%.

g Izvoz našega tobaka na Češko. Uprava državnih monopolov je te dni sklenila s češkoslovaško tobačno režijo sporazum zaradi prodaje večje količine našega tobaka v listu. Izvoz tega tobaka bo izvršen postopoma v 6 mesecih. — Istočasno se mudijo v naši državi eksperti poljske tobačne režije zaradi nakupa večje količine našega tobaka. Na ta način upajo me-

rodajni krogi, da bomo letos izvozili za 400 milijonov našega tobaka, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na našo trgovinsko bilanco. — Lani smo ga izvozili le za 63 milijonov Din, predlanskim za 138 milj. Din.

g Znižanje uvozne carine na svinjsko mast v Avstriji. Po trgovinski pogodbi z Avstrijo je uvoz pitanih prašičev iz naše države tjakaj carine prost. Posledica tega je, da se izvaž v Avstrijo mnogo na 150 kg težkih prašičev, ki dajo dovolj masli, da ta pritiska na cene domače masti. Sedaj skuša avstrijska vlada to ugodnost popraviti v toliko, da bo znižala uvozno carino na mast od 30 na 10 in na slanino od 22 na 10 zlatih kron od 100 kg. Na ta način skuša avstrijska vlada zmanjšati dobičkanost uvoza pitanih prašičev.

Letina

g Vinska letina v Vojvodini. V okolici Vršca bo znašala letošnja vinska letina okrog 160.000 hl vina. V zalogi je pa še 30.000 hl starega pridelka. Pridetek na oral znaša 26 do 28 hl. Kupčija je povsem mirna. Vinski trgovci nudijo za mošt 40—50 par za liter, vinogradniki pa po tej ceni niso voljni prodati letošnjega pridelka. Staro običajno vino se prodaja po 1.50 do 1.75 Din liter. — Cena 40—50 par za liter, ki jo vinogradnikom ponujajo vinski trgovci, je pač tako nizka, da ni čuda, da jim je do obupa. Vinotržcu, ki kupi vino po 40 par liter, pa zadostuje, da ga izvozi in v inozemstvu komu daruje in ima še vedno 40 par čistega dobička, ker dobi za vsak liter izvozno premijo 80 par. Vinogradnikom bi bilo bolje pomagano, če bi jim vlada dala polovico te izvozne premije pod pogojem, da vino prekuhajo v žganje in to spravijo v inozemstvo po nizki ceni.

g Obdelana površina v naši državi. Iz ravnokar objavljenih statističnih podatkov kmetijskega ministrstva dobimo naslednjo sliko o obdelani površini zemlje v Jugoslaviji v l. 1930.

Vsa v tem letu obdelana površina je znašala 13,721.400 hektarjev, to je za 1,463.000 ha več nego v l. 1929. Od celotne državne površine je to 55 odstotkov, medtem ko 45% odpade na gozdove in druge ploskve. V preteklem letu se je obdelana površina povečala za skoro 6% vse površine naše države in je torej v tem letu zabeležili večji napredek kakor v vseh prejšnjih letih. Če primerjamo obdelane površine v letih 1920, 1929 in 1930, odpade v hektarjih na:

leta	njive	travnike	pašnike
1920	6.029.500	1.510.200	2.558.700
1929	6.525.600	1.818.900	3.567.500
1930	7.076.500	1.819.900	4.095.700

Posebno pade v oči dejstvo, da se je površina njiv od l. 1920 povečala za 1 milijon hektarjev, površina travnikov pa za 300.000 ha. Toda tega povečanja površine ni šteti le na račun dejanskega obdelovanja, ampak v veliki meri tudi vsled izpopolitve statističnih podatkov in posebno vsled novega merjenja zemlje po katastru.

Na posamezne kulture na njivah odpade v hektarjih na:

	žit	sočivje	
		in korenstvo	industrijske rastline
1920	4,379.700	325.000	80.200
1929	5,726.500	342.200	153.700
1930	5,877.300	348.000	158.400

Največ je porasla površina žit za okroglo 1,500.000 ha, medtem ko se je sočivje in korenstvo le malo dvignilo. Skoro podvojile so se pa industrijske rastline.

g Nazadovanje uporabe alkoholnih pijač na Češkem. Uživanje alkoholnih pijač je navada, ki povzroča precej škoda, se da pa le težko odpraviti. Čim kulturnejši je narod, tem bolj deluje na to, da se je iznebi, in to je znak zdravega jedra. V tem smislu deluje znatno padanje uporabe alkoholnih pijač. Tako je zelo nazadovale potrošnja pive, še bolj pa žganja in likerjev, ki jih spijejo za 20% manj nego preje. Temu nasproti pa raste v vseh večjih mestih potrošnja mleka, sadnih sokov in drugih brezalkoholnih pijač